Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 209. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 3, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 3-го ЛИСТОПАДА 1995 р. Ч. 209. РІК CII.

НА УКАЗ Л. КУЧМИ НАКЛАДЕНО ВЕТО

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 31-го жовтня, після тижневої праці в комісіях, розпочала працю четверта сесія Верховної Ради України.

Розглянувши указ Президента Леоніда Кучми з 21-го серпня про положення про обласну Київську і Севастопільську міську державну адміністрацію та положення про районну у містах Києві та Севастополі державну адміністрацію, Верховна Рада визнала його таким, що не відповідає конституції, конституційному договорові і законам України й наклала вето на згаданий указ.

Мотивуючи необхідність накладення вето, Комісія Верховної Ради з питань державного будівництва, діяльності рад і самоврядування оголосила, що статті 46 і 18 суперечать одна одній. Стаття 18 передбачає, що статус органів державної влади має визначатися виключно законами і що державні адміністрації не можуть вносити змін до місцевих бюджетів. Водночас указ дозволяє адміністраціям утворювати позабюджетні й цільові, резервні та валютні фонди, що, на думку комісії, суперечить чинному законові. До такого ж висновку дійшла комісія й щодо положень указу, де державним адміністраціям надається право вирішувати питання організації проведення виборів та референдумів.

Парламент запропонував Президентові визначити трьох представників до складу комісії, якій доручено підготувати пропозиції змін до закону України про державну владу і місцеве самоврядування, який є складовою частиною конституційного договору між законодавчою і виконавчою владами. Три інших члени комісії представлятимуть Верховну Раду.

Заступник голови Комісії Верховної ради з питань правної політики і судовоправної реформи Олександер Лавринович, вважає, що вето на указ Президента позбавляє місцеві адміністрації їхніх функцій. На його думку, правильніше було б лише удосконалити указ, запропонувавши Президентові внести до нього зміни.

Того ж дня Верховна Рада ухвалила постанову про концепцію валютного регулювання. У постанові пропонується зберегти існуючий 50-відсотковий порядок продажу валютних надходжень суб'єктами підприємницької діяльності. Закон про валютне регулювання схвалено в першому читанні з тим, що в майбутньому буде внесено зміни і доповнення до декрету Кабінету Міністрів про систему валютного регулювання і контролювання з 19-го лютого 1993 року.

Для власників валютних рахунків в банках закон пропонує передбачити гарантії неможливости примусового переведення чужої валюти у валюту України.

Парламент погодився з політикою Національного Банку України щодо централізації валютного ринку і

(Закінчення на стор. 4)

УРЯД УКРАЇНИ ЗБІЛЬШИТЬ ПОДАТКИ

Київ. — У понеділок, 30-го жовтня, УНІАН поінформувала, що український Уряд оголосив збільшення податків з підприємств, щоб зібрати 8 трлн. карбованців і покрити бюджетний дефіцит 1995 року, який виявився більшим від передбаченого.

Міністер фінансів Петро Германчук сказав на засіданні Кабінету Міністрів, що цьогорічний дефіцит перевищить той, який допускає Міжнародний валютний фонд, на 24.6 трлн. карбованців і досягне 7.3 відсотка внутрішнього валового продукту. Він сказав, що так як на кінець вересня отримано тільки 58.9 відсотка запланованого доходу, Уряд змушений збільшити податки на прибуток підприємств, податки від біржових торгів і авкціонів, а також касино відповідно на 2, 3 і 5 відсотків. П. Германчук сказав, що низький дохід викликаний існуючою промисловою кризою. За перші дев'ять місяців ц. р. криза спричинила зменшення валового внутрішнього продукту на 12.7 процента.

Л. Кучма коментує відносини з Росією

Сантіяго, Чіле (УНІАР). — Під час візити до Чіле Президент України Леонід Кучма сказав журналістам, що вбачає в Росії радше партнера, ніж конкурента, коли йдеться про спільний вихід обох країн на південноамериканські ринки.

"Ми маємо розвинене літако- і суднобудування, електротехніку, потужні турбіни і трансформатори, інші промислові вироби, які могли б експортувати до Латинської Америки, — сказав Президент. — Але більшість цих виробів тою чи тою мірою виробляється спільно з Росією".

Водночас він визнав, що і в Росії, і в Україні є сили, які вперто не хочуть поліпшення українсько-російських відносин і, зокрема, вирішення проблеми Чорноморської фльоти. "На превеликий жаль, — сказав він, — на сочинських домовленнях поставлено крапку, позитивний процес, по суті, заморожено. Прикро те, що з боку Росії руху назустріч не видно, а він мав би бути двостороннім".

Україна роззброюється без обіцяної допомоги

Київ (УНІАР). — Україна виконала зобов'язання зі скорочення звичайних озброєнь, відповідно до договору між країнами НАТО і колишнього Варшавського пакту. Зараховуючи себе до спадкоємців СССР, український Уряд приєднався в 1992 році до цього договору, що поширюється нині на 28 европейських країн, ЗСА та Канаду.

Згідно з його вимогами, Україна мусіла зменшити кількість своїх бойових літаків з 1,640 до 1,090, кількість танків — із 6,056 до 4,080, кількість бойових броньованих машин — із 6,595 до 5,050. Міністер оборони України Валерій Шмаров нагадав, що знищення військової техніки коштує чимало грошей.

Тим часом свої зобов'язання щодо надання допомоги Україні в цій справі частинно виконали лише ЗСА, Канада, Німеччина, Норвегія та Голляндія. Цілковито забули про свої обіцянки Франція, Великобританія, Італія та Еспанія. Нестача фондів, застеріг міністер, може привести до припинення дальшої ліквідації ядерної зброї.

Європарлямент остерігає Росію

Париж. — Европейський парлямент не повинен поспішати з ратифікацією угоди про партнерство між Европейським союзом і Росією, у зв'язку з тим, що Центральна виборча комісія Російської Федерації відмовила двом передвиборчим політичним блокам в реєстрації для участи у призначених на 17-те грудня парляментарних виборах. Про це заявив у Брюсселі офіційний представник комісії закордонних справ Европейського парляменту.

Рекомендації комісії прийняті після спеціяльного звіту депутата Елєн Каррер д'Анкосс — члена Французької академії, спеціяліста з проблем Росії і Співдружности Незалежних Держав. На її думку, рішення Центральної виборчої комісії відмовити в реєстрації об'єднанню „Держава" Александра Руцкого і блькові „Яблоко" Григорія Явлінського „спричиняє додаткове напруження у передвиборчій кампанії в Росії". Е. К. д'Анкосс запропонувала відкласти процедуру ратифікації угоди про партнерство з Росією, „оскільки останнє рішення Центральної виборчої комісії ставить під знак запитання виконання російською стороною передбачених цим документом точок щодо розвитку демократичних принципів у країні".

На підставі цього звіту Комісія закордонних справ Европарляменту постановила „вивчити питання про еволюцію політичної ситуації в Росії", перш ніж ратифікувати угоду про партнерство з Москвою.

ЯПОНІЯ І НІМЕЧЧИНА СТАНУТЬ ЧЛЕНАМИ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН

Ню Йорк. — У вівторок, 24-го жовтня, ювілейна сесія Генеральної асамблеї ООН прийняла декларацію, у якій закликає до збільшення кількости постійних членів Ради безпеки ООН.

У зв'язку з цим міжнародні спостерігачі стверджують, що ювілейна сесія започаткувала процес реформування самої Організації Об'єднаних Націй, тобто скасування багатьох неефективних структур і зменшення бюрократичного апарату.

Найгострішу критику з боку учасників сесії викликали владні уповноваження п'яти постійних членів Ради безпеки — ЗСА, Великобританії, Франції, Китаю і Росії, які мають право вето. Часи змінилися і такі країни, як наприклад, Англія й Франція вже не мають того впливу, що колись. Натомість у групу впливових держав увійшли Японія і Німеччина. Помітними на міжнародній арені стали колишні колонії — Індія, Нігерія, Південна Корея.

Прем'єр-міністер Банглядеш Галеда Зія, виступаючи на згаданій сесії, підкреслив, що „важливі для всього людства рішення не можна приймати жменькою країн". Тому на цій же сесії вирішено, що новими членами Ради безпеки стануть Японія і Німеччина. Згодом також буде запроваджено новий механізм участи у діяльності Ради безпеки країн, що розвиваються — Бразилії, Індії, Нігерії та інших.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Соціялісти-"січовики"?

КИЇВ. — Соціялістична Партія України запропонувала власний проєкт конституції, згідно з яким пост Президента скасовується, а головою держави стає голова Верховної Ради, обраний на п'ять років всенародним голосуванням. Соціялісти готові визнати українську мову державною, проте остаточний вибір державної назви, символіки, форми правління та соціяльного устрою пропонують винести на всенародний референдум. Передбачається також змінити територіяльний устрій України, впровадивши замість 25-ти сьогоднішніх областей 15 країв, один із яких соціялісти пропонують назвати "Запорізька Січ".

Діяльність Фонду Л. Кравчука встелена добрими намірами

КИЇВ. — Фонд сприяння розвиткові мистецтв України, більш відомий як "Фонд Кравчука", підтримав ідею проведення цього року Конгресу української інтелігенції, закликавши, однак, його учасників не піддаватись емоціям замість тверезого аналізу ситуації й пошуку шляхів виходу з кризи. Під час пресової конференції з участю президента Фонду Леоніда Кравчука та голови Ради Фонду Анатолія Матвієнка розповідалося про низку мистецьких акцій і благодійних проєктів, здійснених Фондом за перший рік свого існування, а також окреслювалося пляни на майбутнє. За словами Л. Кравчука, Фонд отримує гроші від спонзорів та від власної комерційної діяльности, про яку президент Фонду, однак, відмовився розповісти докладніше. У пресі тим часом з'являються публікації про безмитне ввезення Фондом великої кількости імпортної горілки в Україну. Цей королівський привілей був наданий Фондові минулого літа тодішнім прем'єр-міністром В. Масолом, котрого сам Л. Кравчук незадовго перед тим зробив головою Уряду.

Бракує паперу

КИЇВ. — Україна сьогодні виробляє лише 14,000 паперу, решту купують, платячи 1,000 дол. за тонну. Як відомо, у ЗСА виробляють щорічно сім млн. тонн паперу, у Росії два млн. тонн. У Дніпропетровському передбачається спорудження паперової фаб-рики продуктивністю 40,000 тонн па-перу, але то буде ще нескоро.

НБУ виходить на світову арену

КИЇВ. — Голова правління Національного Банку України (НБУ) Віктор Ющенко, який входив до складу української делеґації під час відвідин країн Південної Америки, зазначив, що встановлення офіційних відносин з центральними банками латиноамериканських країн є важливим для розвитку співпраці України з цими державами у багатьох сферах.

Підприємці пробиваються в Південну Америку

КИЇВ. — Міністер промисловости України Валерій Мазур вважає, що українським підприємствам важливо пробитися на латиноамериканський ринок і водночас утриматися на европейському. На думку міністра, в Україні і Бразилії є багато спільного, наприклад, гірничодобувна промисловість, металюргійна та легка промисловості, і для розвитку торгівлі є всі передумови.

Україну рятуватиме ще одна партія

КИЇВ. — Один із чільних українських лібералів, заступник директора Інституту світової економіки Олег Соскін заявив про свій намір створити ще одну партію — консервативно-демократичну, на додачу до тих трьох десятків партій, які вже існують в Україні. Її програмовими засадами мають стати недоторканість приватної власности, віданність православ'ю та інтеграція України в европейську й світову спільноту. Причиною свого відходу від лібералів О. Соскін називає їхній зворот до ліва, зумовлений приходом туди Володимира Ланового. "Лановий — це наше лихо, — вважає О. Соскін. — Він весь час змінює погляди, а це небезпечно".

Політики пробують нагадати "поганим правнукам" про "великих прадідів"

ЧЕРКАСИ. — У селі Мельники Чигиринського району на Черкащині встановлено пропам'ятну плиту на честь Холодноярської республіки, яка існувала в цьому регіоні у 1918-24 роках. Ця народна республіка була створена повстанцями, прихильниками УНР, котрі вели нерівну боротьбу проти большевиків і денікінців. В урочистостях узяли участь народні депутати Володимир Мулява та Микола Поровський, колишній Президент України в екзилі Микола Плав'юк, голова ДСУ Роман Коваль. У своїх виступах вони згадували не лише про Холодноярську республіку, а й про гайдамацький рух, що зачинався на Чигиринщині, та про перебування тут у 1843 й 1845 роках Тараса Шевченка. Минулої весни тут провадив свою передвиборчу кампанію кандидат на народного депутата Дмитро Павличко, але його апеляції до "славних прадідів великих" не були тоді надто успішними. Колгоспне селянство майже одностайно підтримало місцевого номенклятурного босса, тим часом як за столичного "рухівця" і "демократа" проголосувало лише кілька відсотків виборців.

Націоналісти і комуністи проти ФПГ

Київ (УНІАН). — Верховна Рада України не схвалила у третьому читанні проєкт закону про фінансово-промислові групи — до потрібних 205 голосів забракло 10. Голова Верховної Ради Олександер Мороз не міг приховати свого роздратування з цього приводу: "Політична інтрига, — сказав він, — з'єдналася тут з корпоративними інтересами".

Тим часом Російська дума схвалила подібний закон ще в жовтні, вбачаючи у фінансово-промислових групах, зокрема українсько-російських, важливий засіб економічної інтеграції в межах СНД. На практиці, вважають економісти з Української Національної Асамблеї, це означатиме дальше поглинення української економіки російською.

Цілком несподівано проти ФПГ виступили й комуністи: на їхню думку, створення ФПГ є кроком до дальшої капіталізації України й посилення експлуатації трудящих міжнародними фінансово-промисловими корпораціями.

УРП бореться проти ворогів незалежности

Київ (Р. Р.). — Новообраний голова Української Республіканської партії Богдан Ярошинський поінформував, що одним з найголовніших завдань УРП буде „відстеження усіх ворогів української незалежности, які є у всіх без вийнятку структурах українського суспільства".

За його словами, програма нинішнього Уряду „хоча й містить деякі положення, начебто списані з програмових положень УРП, проте середовище, з якого все це виходить, для нас несприятливе". Отож опозиція УРП до всіх гілок влади, ухвалена 5-им З'їздом партії, залишається в силі й після 6-го З'їзду УРП.

Лемки домагаються своїх прав

Джерзі Сіті, Н.Дж.(Х. В-Ф). — Уже понад 100 років щоденник „Свобода" служить українській громаді в діяспорі, поміщуючи на своїх сторінках цікаві відомості про життя наших громад. Мабуть і тому до редакції часто заходять цікаві особистості з різних куточків земної кулі, де тільки знаходяться українці, щоб розповісти нашим читачам про свої турботи, радості та успіхи.

В. Шлянта і М. Дупляк в редакції „Свободи".

Цим разом нашим гостем є Василь Шлянта з місцевости Горлиця у Польщі, який завітав до редакції у товаристві Марії Дупляк, голови Організації Оборони Лемківщини в Америці. Будучи головою Об'єднання Лемків у Польщі, В. Шлянта приїхав до ЗСА на запрошення ООЛ в Америці, як гість 24-го Крайового З'їзду, що відбувся 7-8-го жовтня, де він виголосив головну доповідь „Українське населення Лемківщини у боротьбі за свої права", беручи в ній під увагу минулі 50 років. Перебуваючи тут мав змогу відвідати Відділи ООЛ в українських громадах східнього узбережжя ЗСА та доповідати в Науковому Товаристві ім. Шевченка в Ню Йорку на тему "Українці в Польщі за комуністичного режиму і сьогодні".

В. Шлянта розказує про те, що організація, котру очолює — Об'єднання Лемків у Польщі з осідком у Горлиці, вже існує від 1990 року, а на 1-му З'їзді у листопаді 1991 року його, В. Шлянту, обрано головою, і на цьому становищі він працює досі. Він розповідає, що його поїздка та виступи перед українською громадою в ЗСА є частиною відзначування 50-річчя сумнозвісної акції „Вісла", влаштованої комуністичним Урядом Польщі в роках 1944 до 1947 для примусового виселення та переселення українців

(Закінчення на стор. 4)

Ген. А. Лопата відвідує ЗСА

Київ (Р. Р.). — Начальник генерального штабу Збройних Сил України генерал-полковник Анатолій Лопата 31-го жовтня прибув до ЗСА з офіційною візитою.

Як перший заступник міністра оборони України, ген. А. Лопата отримав запрошення від голови Комітету начальників штабів ЗСА ген. Джана Шалікашвілі відвідати тихоокеанське командування американських збройних сил в Гонолюлю, Гаваї.

Візита триватиме до 5-го листопада і представники вищого військового командування України і ЗСА обговорять питання дальшого розвитку двосторонніх відносин.

В АМЕРИЦІ

НАЙНОВІШІ ДОСЛІДИ ВЧЕНИХ Вашінґтонського університету в Сієтлі, під керівництвом д-ра Дейвида Сісковіча вказують на те, що особи, які з'їдають три унції риби-лосося тижнево є на половину менше наражені зазнати серцевого приступу, як ті, що не їли риби зовсім. Виявляється, що м'ясо деяких риб має в собі два важливі роди „омеґа-3 олії", котра є унікальною рибам і її мають подостатком такі роди риб, як лосось, оселедець, макреля та анчови. Ніхто ще не знає чому саме „омеґа-3 олії " зменшують ризико серцевих атак, але однією з теорій є, що вони допомагають регулювати хід хемічних сполук званих електролітами — кальцію, калію, натрію та інших з людських клітин і до них.

У ВІВТОРОК, 31-ГО ЖОВТНЯ, згідно з твердженнями членів Конґресової комісії для справ розвідувальної служби, Сі-Ай-Ей публічно призналась, до того, що свідомо подавала Білому Домові та Пентагонові неправильні внутрішні інформації СССР, які діставали від закордонних шпигунів, яких контролювала Москва. Ці ж інформації були вирішальними у багатьох важливих рішеннях впродовж, останніх семи років „холодної війни" та мабуть коштували ЗСА велику кількість гроша, виданого на оборону неіснуючих узброєних збройних небезпек зі сторони СССР. Це визнання розвідувальної служби сильно потрясло підвалинами Сі-Ай-Ей, бо їхнім головним завданням є давати точні інформації державній владі.

У СВІТІ

АЗЕРБАЙДЖАНСЬКІ СЛІДЧІ, вивчаючи обставини пожежі у столичній підземці 28-го жовтня, у висліді якої загинуло понад 300 осіб і декілька сотень поранено, виявили в одному з ушкоджених вагонів дві діри. Вони спонукують майже безпомильно стверджувати, що перед пожежею стався вибух і то була ретельно спланована терористична акція. Вибуховий пристрій був начинений отрүйними речовинами, і саме ця обставина спричинила таке значне число жертв. На думку спостерігачів, що акцію здійснено з метою ускладнити політичну ситуацію в республіці напередодні виборів, які відбудуться 12-го листопада. Міністер охорони здоров'я Азербайджану Алі Інсанов запевнив, що невдовзі спеціялісти скажуть, які саме гази використали терористи.

В РУЇНАХ одного з храмів давнього міста Ур у Вавилонії археологи виявили глиняну табличку, яка походить з часів царя Гаммураті, це приблизно 1750 рік до нашої ери. На таблиці перераховано п'ять сортів пива. Найкраще з них має назву „два до одного", тобто для одержання однієї мірки пива треба дві мірки ячменю. Два інші сорти називалися „півтора до одного", і ще два — „один до одного", однак ці останні виготовляли не з ячменю. До пива давні сумерійці ставилися так поважно, що навіть мали відповідну богиню — Нінкасі. Одна з теперішніх баварських фірм виготовила пиво згідно з давньою сумерською рецептою. Напій вдався на славу — мав присмак ячменю, гересу, меду і фініків. Міцність його досягала чотирьох ступенів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Про добрий тон у політиці

Якось невідомо, чи т. зв. „добрий тон", або назвім це відповідна публічна поведінка, тепер взагалі не є в моді, — чи це тільки збіг обставин, що всі мали нагоду завважувати її зразки в останніх днях, коли Ню Йорк гостив у себе провідників або представників 185 держав світу.

На жаль, саме була нагода зареєструвати її від'ємні зразки, а найгірше, що показали це відомі політичні діячі, яких дослівно кожний рух і кожне слово реєструють засоби масової інформації.

Здається, що в останніх роках „добрий тон" загубився взагалі як прикмета, що можна завважити у поведінці молодших кадрів американської спільноти, але все ж те, що можна вибачити підліткові на вулиці, ніяк не можна оправдати у випадку політика, ім'я якого усім добре відоме, а його кожний рух записаний.

Тому саме нетакт посадника міста Ню Йорку Рудолфа Джуліяні у відношенні до провідника палестинців Ясіра Арафата, якого він випросив із концерту в Лінкольн Центрі, призначеного для всіх гостей з ООН, був принаймні доволі дивним виявом гостинности господаря міста Ню Йорку. Тут не дуже допомогли його вияснення, що, мовляв, у Я. Арафата кров на руках і не допомогли прихильні заяви жидівських чинників та жидівських мешканців Ню Йорку. Це був, може, доказ політичних міркувань посадника міста, але ніяк не доказ правильної поведінки у відношенні до гостя. Як каже стара українська приповідка: „Гість в дім — Бог в дім". Її, може, не знає Р. Джуліяні, але коли обрано його місто на святкування 50-річчя ООН — це поставило певні вимоги до організаторів цієї грандіозної оказії. Ніяк не допомогло відтак вияснення, що Р. Джуліяні не запросив на концерт як Я. Арафата, так і кубинського диктатора Фіделя Кастро. Палестинці опублікували листа із запрошенням на цю імпрезу від організаторів з ООН і це було ще одним доказом неправильного вчинку Р. Джуліяні.

Але він не єдиний, який саме при нагоді святкувань в ООН показав брак доброго тону. В американській пресі показують світлину, на якій бачимо, що Ф. Кастро не встав із свого місця з приходом президента Билла Клінтона, а знаємо, що канцлер Німеччини взагалі зігнорував запрошення і не приїхав на відзначення 50-річчя ООН, що велика частина німецького населення сильно скритикувала.

Маємо також зразки почуття, що „випадає", а що ні, і в інших політиків. Саме тепер, коли відбувалася Генеральна асамблея, американська преса помістила світлину Боріса Єльцина, як він щипає свою секретарку. Пишуть, що це був жарт, однак такий жарт голові держави ніяк не годиться публічно робити. Розуміється, російські політики відомі вже давно з таких „дивних" вчинків. Пригадаймо собі славний черевик Хрущова, яким він саме в ООН вдаряв по столі.

Правда, кожний політик мусить бути на сторожі своїх слів та рухів дослівно 24 години на добу і це не завжди легко. Але тут також треба підкреслити, що кожний політичний муж сам вибрав свою кар'єру і тому мусить сам за себе відповідати, за все, що говорить чи робить. І тут стоїть під обстрілом публічного ока не лише він, але також його родина, що ми вже не раз мали нагоду завважити.

Все це, однак, не є виправданням для останніх доказів браку доброго тону, навіть коли це було зроблено із продуманням, як політичний акт.

Р. Джуліяні виявився поганим господарем і це може пошкодити не лише його дальшій політичній кар'єрі і популярності, але також містові Ню Йорк, яке завжди старається бути першим у проведенні великих міжнародних чи політичних імпрез.

Олександер Серафин

НАФТА: ДВА РОКИ ПІЗНІШЕ

Перед, під час і після візити президента Мехіко до ЗСА 10-го жовтня ц. р., появилося декілька статтей про торговельний договір між ЗСА, Мехіко і Канадою, відомий як НАФТА. Метою цього договору було значно знизити тарифи на багато виробів протягом 15 років, починаючи від 1-го січня 1994 року, і дати американським виробникам і роздрібним продавцям 90 мільйонів заможних мехіканців.

Під час дебатів над договором у Конґресі ЗСА була гаряча полеміка в пресі про його користі і неґативи. Прихильники договору твердили, що він створить нові робочі місця в ЗСА та Мехіко, а противники доказували про їхню втечу. Президент Клінтон вважав НАФТА одним з його головних пріоритетів, а республіканці бажали його затвердження, бо він був укладений за Адміністрації президента Буша. Головними опонентами договору були робітничі професійні спілки.

Договір працював нормально майже протягом цілого 1994 року. Обабічні експорти зросли аж до девальвації песа в грудні 1994 року та послідовної економічної рецесії в Мехіко. Більшість економістів вважає, що НАФТА не мала нічого спільного з економічною кризою. Самозрозуміло, що великі сподівання на користь НАФТА стали загрожені цією подією. Вони є також згідні з тим, що приписувати договорові творення робочих місць було нереальним. Помилка в тому, що створено, на думку американців, нереальні очікування і тепер є переконання, що НАФТА не мала і не має успіху. „Користі з вільної торгівлі звичайно можна міряти нижчими цінами для споживачів і краще платними робочими місцями, а не їх ростом", — каже Й. Бгаґваті, професор економіки Колюмбійського університету.

Після затвердження НАФТА Конґресом ЗСА в листопаді 1993 року, президент Клінтон вважав його „визначаючим моментом нашої країни", а його економісти передбачали, що договір створить 170,000 місць праці протягом першого року. Ця прогноза не справдилася з причини глибокого економічного занепаду в Мехіко. Багато економістів і бізнесменів тепер вважає, що не є правильним міряти користі НАФТА творенням робочих місць. На їхню думку, користі договору полягають в бізнесовій ефективності — низькі кошти мехіканських товарів змушують американські фірми бути продуктивнішими.

Навіть у Мехіко є розчарування з договором, спричинене наставленням відчуття його невдачі у творенні робочих місць і тому що девальвація песа, яка спричинила глибоку економічну рецесію, тимчасово перервала всі можливі користі з НАФТА.

Професійні спілки і консервативне крило Республіканської партії закликають до скасування цього договору. Прихильники твердять, що це тільки справа часу і користі перевищать тимчасові затрати робочих місць. Дійсно, з огляду на рецесію трудно оцінити вплив нижчих мит на економіку обох країн. Д-р Едвард Лімерс, професор Каліфорнійського університету, вважає, що „Головною точкою було не те, що НАФТА знизила мита; вони були вже досить низькі. Більш важливим було те, що НАФТА ґарантує, що мита не будуть раптом піднесені. Це є важливий документ для інвесторів стосовно зменшення риску". На його думку, наслідки НАФТА треба судити не роками, а десятиліттями.

Немає сумніву, одначе, що НАФТА мала вплив на американські фірми та на рівень наймання. Деякі затрати робочих місць в Америці були спричинені низьким попитом у Мехіко на американські вироби взагалі. Немає підстави твердити, одначе, що це є наслідком НАФ-

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Олег М. Волянський

Дерусифікація української медичної термінології

Українська медична термінологія, так як і українська мова взагалі, зазнала під російською окупацією інтенсивної русифікації. Тепер перед Україною, що стала незалежною державою, стоїть трудне завдання завернути цей загрозливий для нації процес. Покищо дерусифікація в Україні є надто повільна. Все ще маємо до діла з русизмами, як, наприклад, літера „Х" замість „Г" (латинське „H", „h"), „Г" замість „Ґ" (латинське „G" „g"), або прямо з російськими словами. Тому то милою несподіванкою для мене став „Словник русизмів у мові медиків", що мені його прислав архівар українського Лікарського Товариства Північної Америки та відомий лікар-громадянин д-р Павло Пундій. Автором цієї важливої книжечки, що появилася цього року, є професор Львівського Медичного Інституту д-р Ярослав Ганіткевич, а відповідальним за видання — академік М. Павловський.

У своєму вступному слові д-р Я. Ганіткевич подав огляд процесу творення української медичної термінології. Він пригадав про брутальні методи російських властей у винищуванні ідентичности української нації і про геройські намагання українських науковців, письменників та інших патріотів стримувати цей етноцид. У своїй праці д-р Ганіткевич користувався численними джерелами, як, наприклад, термінологічними матеріялами Є. Озаркевича, медичним словником М. Галана, словниками Б. Грінченка, Г. Голоскевича й іншими. У цьому „Словнику русизмів" автор подав для кожного слова три терміни: першим є вживане в Україні зрусифіковане слово, відтак російський відповідник і, врешті, відповідні українські слова. Для прикладу подаю деякі із тих термінів: бинтувати — бинтовать — бандажувати; бред — бред — марення, маячення; воздух — воздух — повітря; грижа — грижа — кила, пропуклина; дряхлий — дряхлый — немічний; заболіти — заболеть — захворіти, занедужати; закупорка (судин) — закупорка — заткнення, закриття; зоб — зоб — воло; клапан — клапан — заслінка, стулка; лоб — лоб — чоло; моча — моча — сеча; пілюля — пилюля — піґулка; половий — половой — статевий; пузир — пузыр — міхур; стовбняк — столбняк — правець; суставний — суставной — суглобовий; тошнота — тошнота — нудота; укол — укол — вколювання, впорскування; цинга — цынга — скорбут; чесотка — чесотка — короста; язва — язва — виразка; тощо.

Д-р Ганіткевич і всі ті, що допомагали йому видати цей словник, заслуговують на признання і подяку нашого громадянства. На мою думку, обов'язком кожного українського лікаря, студента медицини і медичного працівника є запізнатися з цією книжечкою та допомагати у відвойовуванні перлин української мови, що їх протягом століть творив наш талановитий народ, а окупанти старалися нищити.

Олександер Домбровський

СПІВПРАЦЯ УВАН І УІТ

З нагоди двох ювілеїв

I

У цьому році відзначаємо два ювілеї наших наукових установ: 50-ліття Української Вільної Академії Наук і 45-ліття УВАН в Ню Йорку та 30-ліття Українського Історичного Товариства. Це два ювілеї, які не губляться в повені більших чи менших ювілеїв нашої діяспоральної буденщини, а навпаки входять в історію вільної української науки як смолоскипи нашої наукової правди на сучасному етапі її змагань за повноправне громадянство на форумі міжнародної науки. Сам факт збігу наукових ювілеїв в одному році — своєрідний символ синтезування спільних змагань обох наукових установ при льояльній співпраці й поході до спільної мети в домені української науки, в даному випадку в історичному секторі. А умови, в яких опинилася наша наука на рідних землях, придавлених російсько-совєтською дійсністю, якраз висували постулят зактивізованої співпраці наших наукових установ (НТШ, УВАН, УІТ) в єдності й повному розумінні, що „тут" треба спільно творити нові духові вартості й реаґувати на ворожі затії, бо „там" ворог промовчує й фальшує національно-історичну метрику українського народу, починаючи перфідно „дійсну" історію України від... Жовтневої революції.

Жалюгідний стан в Україні й обставини в нашому науковому світі на чужині так зложилися, що між членством УВАН і УІТ нав'язалася ближча співпраця як в аспекті персональних зв'язків, так і науково-організованої діяльности, а останнім часом і на видавничому полі. Головним фактором того зближення було, між іншим, те, що деякі дослідники в ділянках історичних наук і допоміжних дисциплін історії були членами як однієї, так і другої наукової установи, а спільні, часті зустрічі під час наукових засідань і конференцій при виміні поглядів з нахилом до спільних зусиль при науково-творчій праці ставали тим психологічно-інтелектуальним помостом між обома установами при спільному плянуванні окремих виявів діяльности.

Єдиний в діяспорі історичний журнал „Український Історик" — офіціоз Українського Історичного Товариства — відіграв у даному випадку особливу ролю, бо на його сторінках почали появлятися праці членів як УІТ, так і УВАН, що поглиблювало співпрацю між обома установами. На сторінках „Українського Історика" крім хроніки УІТ поміщувано також хроніку УВАН і НТШ та повідомлення з наукових конференцій як УВАН і НТШ, так і спільних УВАН-УІТ. Отже співпраця наладнувалася уже майже від початків постання УІТ. До того долучувалися ще дружні зв'язки між провідними членами обох згаданих інституцій, що також наближувало обі установи до себе. Голова Історичної секції УВАН, а згодом президент Академії Олександер Оглоблин очолював рівночасно УІТ, фірмуючи своїм науковим авторитетом, як один з наших сучасних найвидатніших істориків, новопокликане до академічного життя Українське Історичне Товариство. Секретар, а згодом голова УІТ, основник і головний редактор „Українського Історика" Любомир Винар був членом Управи УВАН, а голова Секції античної історії з особливим узглядненням ранньої історії (протоісторії) України, а при тому секретар Управи УВАН за президентури Олександра Архімовича та секретар Комісії дослідів українсько-жидівських взаємовідносин — автор цих рядків був членом-основником, членом Управи, а згодом науковим секретарем УІТ та членом редколеґії „Українського Історика".

(Закінчення буде)

Любов Проць

З погляду вічности

У забутті не втопиться душа
І не заблудить в темені незрячій,
Допоки рідна вишня спокуша
Роями ягід ротики дитячі.

Допоки рідна стежка пояском
Довкола стану теплого дитинства
Не обів'ється й плетеним вінком
Не побіжить за обрій материнства.

Життя моє — то лиш прелюд життя,
І хоч воно зі смертю в давній спірці,
Мої літа з-під товщі забуття
Спливуть вінком на доччиній голівці.

І вишня знову біло зацвіте.
А стежечка візьме маля за руку
І поведе у літо золоте,
І поведе на радість і на муку.

У забутті не втопиться душа,
Бо є дитя, посвячене в людину.
...Аби лиш колискової пташа
Не залетіло в пісню лебедину.

Ігор Оброца,
Стрий

„І ПОЛЕТІЛИ ВІТРОМ БІЛИМ БІЛІ КОНІ У БЕЗСМЕРТЯ..."

На Львівщині, у Стрию, жив і творив талановитий мистець Остап Оброца. Він був надзвичайно скромною, доброзичливою, шляхетною людиною, хоч час тоді, а саме від хрущовської відлиги завернуло до брежнівської реакції, не сприяв найкращим людським якостям. І вже зовсім нестерпними були ті роки для людини, яка не ховала своєї любові до української землі, до національної культури, рідної мови. І навіть не те, що Остап цю свою любов демонстрував — ні, вона була в нього дуже природною, щоденною і тим він мав великий вплив на своїх друзів, бути серед яких пощастило й мені. Він помер молодим, і це ще один доказ непересічности його таланту — він був занадто чистий душею, занадто правдивий, щоб та лиха дійсність довго могла втримати його при житті. І все ж він залишився — у своїх пейзажах, портретах, у пройнятих глибокою народною мудрістю деревориттах. І також у своїх дітях. Цю останню обставину хочеться особливо підкреслити, бо для нас, українців, дуже важливо тепер відродити втрачений зв'язок між поколіннями, спрямувати життя нашої страдженної нації тим руслом, в якому сини усвідомлювали б себе духовими спадкоємцями своїх батьків. Саме у цьому сенсі звертає на себе увагу нижче поданий спогад про Остапа Оброцу його сина, Ігоря, написаний два роки тому. — **Петро Часто.**

Остап Оброца

Такий запис у книзі відгуків про виставку, присвячену 50-річчю з дна народження мого батька, Остапа Оброци, залишив львівський мистець Ігор Боднар. Минають роки, а батькові твори актуальні, як і при його житті, бо час не має влади над талантом, над красою душі, над величчю духу...

У ось через 12 років Стрий, тепер уже демократичний, схилив голову перед пам'яттю свого мистця. Виставка батькових творів, яку організував Стрийський краєзнавчий музей, зібрала сотні стриян, і мене вразило, що багато з них говорили про батька, мов про живого — вони любили його і не дозволили рокам стерти пам'ять про його світлу людську і мистецьку сутність.

Багато разів я запитував себе, що обдарувало його душу таким невмирущим теплом, такою яснотою, котрі так приваблювали до нього людей. І врешті я збагнув це: краса. І не лише зовнішня, не лише краса довколишнього світу, але також краса людської доброти, щирости, вірности. Скільки я пам'ятаю себе, тато завжди говорив зі мною так, щоб я сам відчував і розумів різницю між добром і злом, між правдою і кривдою. Так я жив у двох різних світах: у совєтській школі чув одне, фальшиве, мертве, від батька інше — надихаюче, сповнююче охоти до життя.

Тато кохався в нашій національній історії і коли клав в основу нового творчого задуму чергову історичну тему, то перечитував гори літератури, ходив по музеях, відвідував місця, пов'язані з його майбутніми героями. Змалку я жив в оточенні Сагайдачного, Довбуша, Захара Беркута, Гонти і Залізняка, Сковороди і князя Святослава.

З батькового щоденника я дізнався, що він любив Олександра Ґріна, російського письменника, який прожив усе життя в Україні. Тато вважав, що саме українська природа зробила Ґріна таким витонченим романтиком, який жив хоч у вигаданому світі, але не пустив у той свій світ ні цятки бруду і неправди.

Але найбільшою батьковою любов'ю був Шевченко. Він знав напам'ять багато віршів, і я якось непомітно для себе звик думати, що ці Кобзареві рядки — „Ми не лукавили з тобою. Ми просто йшли, у нас нема зерна неправди за собою" — безпосередньо стосуються мого батька, його наставлення до життя.

Він був надзвичайно вимогливий до себе і над кожним твором працював довго, до цілковитого виснаження, дотримуючись правила: якщо ти зробиш скоро і погано, то люди пам'ятатимуть, що ти зробив погано, і забудуть, що зробив скоро. Але коли ти робитимеш довго і добре, люди запам'ятають тільки те, що ти зробив добре, забувши, що ти робив довго.

Величезною мірою творчість тата пов'язана з Карпатами, там народилися сотні його акварель, ліноґравюр, дереворитів, олійових полотен. Вони наче промовляють: бережіть цю красу, бо без неї життя втратить свою самоцінність. Тато, як і Ґрін, був романтиком і не допустив у своє життя користолюбства. У його щоденнику є такий запис: „О, бідне мистецтво! Політикани використовують тебе в політичних цілях, а грошолюби для наживи. Але найгірше, коли так звані мистці ролять тебе засобом збагачення, не віддаючи тобі нічого буквально..."

Водночас тато не втікав від життя, жив у тісному зв'язку з людьми, з Україною, її тривогами і болями. Для нього було дуже важливо відчувати свою потрібність. Ще свідчення зі щоденника: „Вчора мені сказали: „Ти потрібний людям". І відразу знову охопила спрага праці!".

Він не знав спочинку до останнього дня. І тільки тепер я розумію, скільки йому довелося витерпіти. У зв'язку з татовою виставкою у ЗСА його безліч разів викликали у КҐБ, саме ця зловісна установа зробила все, щоб тата не було прийнято до Спілки художників України. Але він не зігнув голови, не хотів милости з їхніх рук, і ще впертіше віддавав себе темі опришків, гайдамацького руху. Але в душі він зазнавав усе більших мук, щоразу частіше давало про себе знати серце. Він записує у щоденник: „Ще кілька років тому я літав у сні, як літаюча людина зі „Сяючого світу" А. Ґріна. Досить було захотіти полетіти — і ти здіймався у повітря без найменшого зусилля. Потім це вдавалося важче й важче... Аж вчора знов „полетів"..."

Він назовсім відлетів у листопаді 1979 року... Молодий поет Володимир Пішко читав на могилі вірш „Художник", присвячений пам'яті Остапа Оброци:

Тепер лиш тільки в уяві
Ми знову сядем за стіл,
„Горіла сосна і явір"—
затягнемо на самоті.
Бо смерть підкралась здалека
Підступно, немов змія,
Горіла сосна й смерека—
На цей раз, друже, твоя...

Тільки коні з його полотна „Білий вітер" продовжують мчати... Тільки досі не змовкла його „Мелодія гір"... І ще залишився незакінчений автопортрет... Може, колись ще з'явиться в нашому оброцівському роді новий мистець і домалює той портрет мого незабутнього батька? Останній рядок у його щоденнику: „Чого не буває у світі?"

Подвійний ювілей УВУ

10-го листопада Український Вільний Університет відзначить свою 75-ліття від дня заснування у Відні і 50-ліття свого перебування в Мюнхені. На це врочисте свято запрошено до Мюнхену Президента України, який вже бував в УВУ під час своєї державної візити до Німеччини в липні цього року.

Патронат над врочистостями в Мюнхені прийняв на себе прем'єр-міністер Баварії Едмунд Штойбер, головну промову на святковій зустрічі виголосить Ганс Цеґетмаєр, міністер віровизнань, науки і мистецтва.

Український Вільний Університет має за собою світлу наукову і педагогічну традицію. Він виростив цілі генерації української інтеліґенції в діяспорі, а тепер вагомо долучився до підготовки науковців України. Він видав цілі серії мистецьких, наукових і публіцистичних видань різними мовами цивілізованого світу.

Цей навчальний заклад є справді унікальним. „В світі годі знайти того роду екзильний університет, що так багато зробив для своєї нації і який зумів перетривати такі бурхливі роки XX століття, не затративши своїх принципів і свідомости своєї місії", — сказав президент Світової Ради Наукових Товариств ім. Шевченка Леонід Рудницький.

„Уся наукова і освітня праця УВУ, тисячі його випускників та алюмнів — це головною мірою заслуга усіх нас, українців діяспори, які жертвували і жертвують далі на Університет" — ствердив голова Фундації УВУ в Ню Йорку проф. д-р Петро Ґой. Фундація, до речі, також незабаром матиме свій ювілей — чвертьсотлітній. „Знаю, — продовжив проф. Ґой, що пожертви не припиняться і в майбутньому. Українська спільнота свідома тієї ролі, яку почав відігравати УВУ після постання нової для України доби. Для дуже багатьох науковців з України цей університет є тепер чи не єдиним вікном в культурний науковий світ Заходу".

З нагоди ювілеїв Українського Вільного Університету, Фундація УВУ вітає усе українське громадянство і сердечно прохає щедро відгукнутися на ці річниці. Пожертви можна відтягати від податку.

Наша адреса: Ukrainian Free University Foundation, Inc., P. O. Box 1028, New York, N. Y. 10276.

Організація Оборони Лемківщини відбула з'їзд

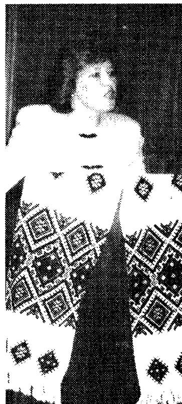
24-ий Крайовий з'їзд Організації Оборони Лемківщини в Америці відбувся 7-го жовтня ц.р. в Пассейку, Н. Дж. Участь у ньому взяло понад 70 делеґатів, представників відділів, запрошених гостей та членів Крайової Управи.

До переведення з'їзду була покликана Президія в складі: Микола Грицков'ян (Ню Йорк) — голова, Стефан Гованський (Йонкерс) — заступник та Анна Войтович (Ірвінґтон) — секретарка. До Почесної президії попрошено голову Світової Федерації Лемків д-ра Івана Гвозду, голову Об'єднання Лемків Польщі — Василя Шлянту та голову Фундації Дослідження Лемківщини Володимира Кікту.

Учасники з'їзду

Після офіційного відкриття з'їзду та вшанування пам'яті померлих членів організації, приступлено до ділової частини. Першою звітувала голова ООЛ Марія Дупляк, яка зуміла охопити широку діяльність організації як цілости. Вона вказала на успіхи, широкогранну допомогу, яка в минулій каденції досягла 55,000 дол., зовнішні зв'язки та організаційні проблеми, з якими бореться ООЛ та майже кожна організація в діяспорі. „Саме тепер, в цьому році, ООЛ сповнилося 60 років існування — сказала голова — 60 літ наполегливої праці для добра української громади, для затримання нашої української ідентичности тут, на місці поселення, як теж для моральної, а також матеріяльної допомоги нашим сестрам і братам на рідних землях. Наша організація провела велику працю — і я горда за неї, за нашу ООЛ". Далі слідували звіти членів Крайової управи, голів відділів та дискусія над ними. Опісля, на внесок Контрольної комісії, уділено абсолюторію з признанням уступаючим керівним органам.

Звітує М. Дупляк

На внесок Номінаційної комісії одноголосно вибрано нову Крайову управу на наступні три роки в такому складі: Марія Дупляк — голова, Зенон Галькович — перший заступник, Володимир Кікта — другий заступник голови, Зенон Войтович — секретар і пресовий референт, Стефан Косцьолек — фінансовий референт; члени Президії: д-р Іван Гвозда, Мирон Мицьо і Микола Дупляк; референтури: Юрій Ковальчик - допомогова, Корнило Баб'як — організаційна, Микола Грицков'ян — зовнішні зв'язки, Стефан Гованський — музейна, Іван Ґресь — культурно-освітня; вільні члени: Іван Васічко, Іван Філь, Ярослав Кравчишин, Василь Гаргай, Теодор Малиняк, Петро Русинко; Контрольна комісія: Михайло Дзіман — голова, Теодор Полянський і Іван Нищіт — члени; Товариський суд: Іван Хомко — голова, Юліян Котляр і Анна Войтович — члени.

Увечорі того самого дня відбувся бенкет в присутності понад 250 осіб. При вході на залю, де відбувався бенкет, урочистим, традиційним українським звичаєм, хлібом і сіллю Владику Михаїла Вівчара — єпископа Чикаґо вітала голова КУ ООЛ М. Дупляк та голова 3-го Відділу (Пассейк), Василь Гаргай. Відтак почесна президія — представники крайових громадських організацій та почесні гості зайняли місця за головним столом. Програмою бенкету вміло керував Зенон Галькович, а в мистецькій частині виступив заслужений артист України, баритон Ярослав Гнатюк при акомпаніяменті Світлани Гнатюк. Доповідь на тему „Українське населення Лемківщини в боротьбі за свої права" виголосив голова Об'єднання Лемків у Польщі Василь Шлянта. Центральні і крайові організації і установи репрезентували: Світова Федерація Лемків — д-р І. Гвозда, Український Конґресовий Комітет Америки — Євген Івашків, ООЧСУ — Євген Гановський, Світове Братство Вояків УПА — пор. Лев Футала, Т-во кол. вояків УПА — Л. Футала і Петро Шкафаровський, Спілка Української Молоді в Америці — Корнило Василик, Об'єднання вояків і приятелів Другої Дивізії УНА — Володимир Васьків, Об'єднання Вояків УПА — Остап Левицький, З'єднаний Українсько-Американський Допомоговий Комітет — Михайло Ковальчин, Фундація Дослідження Лемківщини — В. Кікта, Фундація Українського Вільного Університету — Теодор Воляник і М. Качор, Стейтова Рада УККА — Іван Буртик, Український Народний Союз — Александер Худолій, Українська Народна Поміч — Петро Палюх. Крім центральних та крайових організацій чисельно були заступлені теж місцеві громадські організації, від яких теплий привіт склала голова місцевого відділу УККА Зеня Брожина. Українські кредитівки репрезентували: Українська Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" (Ню Йорк) — Мирослав Шміґель, Українська Православна Кредитівка (Ню Йорк) — Андрій Шевченко та Федеральна Кредитова Кооператива СУМА (Йонкерс) — Володимир Козіцький. Українську пресу репрезентували: ред. Осип Рожка — „Америка", ред. Ігор Длябога — „Національна Трибуна" та ред. Микола Дупляк „Народна Воля". Надійшло чимало письмових привітів, між іншим, від ієрархів Українських Церков, Світового Українського Державницького Фронту, українських громадських, наукових, жіночих, молодечих та реґіональних товариств і установ. Бенкет протягнувся до пізнього вечора, а відтак присутні забавлялися при звуках знаменитої оркестри „Кришталь".

Наступного дня, в неділю, в українській католицькій церкві св. о. Миколая в Пассейку була відправлена Служба Божа в намірені українського народу, під час якої парох цієї церкви о. Йосиф тепло привітав учасників з'їзду, а зокрема гостей з інших стейтів ЗСА та з-за кордону.

Після Богослуження, гості та учасники з'їзду ще довго дискутували про різні лемківські справи. Винесено ряд рішень, зобов'язань щодо організації та допомоги рідним на українській землі — Лемківщині. Тепер завдання перед відділами ООЛ — виносити з'їздові резолюції та постанови в життя.

Приємно було зустрінути односельчан, друзів та знайомих — їхнім гутіркам не було кінця. Усі насолоджувались гарячим осіннім сонцем, однак делеґатів та гостей чекала далека дорога, час було розставатись.

Н.Н.

Церква в Ст. Пол просить допомоги

Українська православна церква св. Великомучениці Катерини в Ст. Пол, Мінн., яка будується, словами о. протоієрея Стефана Женчуха, просить допомогти їй у завершенні будови. Пожертви проситься посилати на адресу: Sts. Volodymyr and Olha Church Building Fund, 1600 Highway 96, Arden Hills, Mn 55112.

В незабутню пам'ять св. п. М. Гнатіва

Яка б не була золота і тепла осінь, законом природи, законом Божим вони відходять-відлітають. Божі закони є також і для людей. І так передчасно відійшов від нас після довгої недуги та серцевої операції прийнявши найсвятіші Тайни 29-го вересня 1995 року в Баффало, Н.Й. св. п. Михайло Гнатів. Залишив в глибокому смутку дружину Марію, дочок Стефанію з чоловіком Ігорем Пугачем, Ольгу з чоловіком Теодором Кульчицьким, сина Василя з дружиною Керол, шість внуків, сестру Анастазію та дальшу родину в Україні і односельчан в Канаді.

Панахиди за спокій душі покійного відправлялися 1-го і 2-го жовтня в похоронному заведенні при участі родини і численних приятелів. Похорон відбувся 3-го жовтня з церкви св. о. Миколая, парафіянином якої був покійний від часу приїзду з Німеччини до Баффало, під проводом о. декана Мар'яна

св. п. М. Гнатів

(Закінчення на стор. 4)

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ звітує, що незважаючи на зріст економіки та небувалі зиски бірж , це дуже мало позначилося на заробітній платні американських працівників. Згідно з їхніми даними в пройдених 12 місяцях підвищення заробітної платні американців збільшились всього на 2.7 відсотка, що виявляється є найнижчою досі зареєстрованою ставкою в існуючих документах. Все це підтверджує, що від 1980-их років заробітна плантя працівників середньої верстви громадян знаходиться у стані застою, але в той самий час економіка країни позширюється, біржі цінних паперів і корпорації мають небувалі приходи.

У глибокому смутку повідомляємо, що 26-го вересня 1995 р. в Ст. Пітерсбург, Фла. упокоївся в Бозі на 77-му році життя

бл. п.

мґр

ОМЕЛЯН СУШКІВ

студії політичної економії закінчив в Німеччині.

Горем прибиті:

дружина — ЛІДІЯ
доня — мґр ТЕТЯНА
син — інж. АНДРІЙ
та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні.

ПОХОРОН відбувся 30-го вересня 1995 р. в Ст. Пітерсбурґ, Фла.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями та знайомими, що в п'ятницю 27-го жовтня 1995 р. відійшла у вічність на 93-му році життя наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ, СЕСТРА та ТЕТА

бл. п.

КСЕНЯ САЛЯК

з дому МОХУН

нар. 21-го грудня 1902 р. в Мужилові, Україна.

ПАРАСТАС і ПАНАХИДА: неділя 29-го жовтня 1995 р. о год. 5-ій по пол. в похоронному заведенні Gray Parker Funeral Home, Port Jervis, N.Y.

ПОХОРОН: понеділок 30-го жовтня 1995 р. о год. 9-ій ранку в церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н.Й., відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дочка — МАРІЯ ЗЕЯ в Україні
син — ВАСИЛЬ САЛЯК з дружиною РОМОЮ та дітьми НАНОЮ і ОЛЕСЕМ
сестра — ЕВДОКІЯ ЛУЩАК з родиною в Україні
синова — ОРИСЯ САЛЯК з донями ХРИСТЕЮ і ЛЯЛЕЮ
внуки — БОГДАН САЛЯК з дружиною ОЛЕЮ та дітьми АНДРІЄМ та ОЛЕСЕМ в Україні
— ГАННА БОГДАН з мужем ГРИГОРІЄМ та дітьми ЛЮБОЮ та ІВАСЕМ в Україні
братова — АННА МОХУН з дітьми ВОЛОДИМИРОМ та ЯРОСЛАВОМ в Англії
сват — МИХАЙЛО РУБИЧ
родини — САЛЯКІВ, КУЛИНИЧІВ, МОХУНІВ, КУЛЬЧИЦЬКИХ, КЕКІШІВ, ОЛІСНЕВИЧІВ та ШИРОКИХ

Інж. М. Корчинський доповідав у Китаю

Інженер Михайло Корчинський був головним доповідачем на 3-ій Міжнародній конференції з питань низько легованих сталей підвищеної міцности. Конференція, організована щоп'ять років Китайським металюрґійним товариством, відбулась в Пекіні в днях 26-го до 29-го жовтня ц.р. При святочному відкритті конференції, інж. Корчинський, на пропозицію організаторів, відчитав привіт від почесного голови конференції, проф. Морріс Когена і Ем-Ай-Ті. У його зверненні підкреслено, що для металюрґів економічні аспекти продукції і використання сталі не менш важливі, чим інженерні прикмети.

Вступну доповідь на пленарному засіданні виголосив заступник міністра металюрґійної промисловости Китаю. Продукція сталі росте скорими темпами і передбачається що у 2000 році Китай буде на першому місці в світі, перед Японією та ЗСА. Технолоґія швидко модернізується: перестарілі мартенівські печі замінюються конверторами чи електричними печами. Росте кількість обладнань для безперервного розливу сталі.

Опісля слідувала доповідь інж. Корчинського, якого предсідник сесії представив як одного із основоположників технології мікролегування. Доповідач нав'язав до думок проф. Когена, і у переліку основних напрямків у розвитку мікролегування наводив приклади як обнижувати кошти продукції. Мікролеговані сталі особливо важливі для Китаю, бо вони обнижують вагу стальних конструкції. Багаті природні багатства Китаю, передовсім ванадію, створюють догідні основи для продукції сталей підвищеної міцности.

Основні тези доповіді були відтак детально обговорені при зустрічах інж. Корчинського із представниками міністерства металюрґійної промисловости та дорадчого комітету при Китайському металюрґійному товаристві.

З уваги на всесвітнє зацікавлення мікролеґованими сталями, організатори висловили побажання щоб четверта конференція у 2000 році відбулась у ґльобальному маштабі.

Повернено картину

Картина видатного німецького художника Отто Дікса „Картярі" (1920) повернулася до Берліну з Ню Йорку, де її було викуплено у приватних власників за 4.4 млн. дол. Збиранням коштів займалося Товариство приятелів берлінської національної ґалерії, яке зуміло перетворити цю акцію на справу загальнодержавної ваги. 1 млн. дол. виділив федеральний уряд Німеччини, 300,000 допоміг зібрати бурґомістер Берліну, але чимало фондів надійшло також від простих громадян, які раніше ніколи нічого на мистецтво не жертвували. Для покриття коштів було випущено навіть сувенірні карти на зразок тих, що зображені на картині Дікса, по 35 дол. за комплект, а також підготовлено балетну виставу „Дікс: ерос і смерть" у Берлінській державній опері за мотивами художникового життя і творчости. Організатори акції переконали співгромадян, що „Картярі" Отто Дікса належать до шедеврів століття і мусять зберігатися в себе на батьківщині, як, скажімо, „Герніка" Пікассо чи антивоєнний шедевр іншого німецького експресіоніста Ґеорґа Ґроса „Стовпи суспільства", виставлений, до речі, у тій таки Берлінській ґалерії.

Сатиричний твір Дікса, створений під сильним впливом дадаїзму й експресіонізму, лише дивом уцілів у 30-ті роки, коли нацисти, подібно до своїх сталінських колеґ, розправлялися з „занепадницьким", на їхній погляд, мистецтвом. Дікс, на щастя, подарував цю картину своєму лікареві, правдоподібно, у відплату за послуги, і таким чином картина потрапила до Ню Йорку, де й перебула скруту, — подорожчавши, щоправда, за цей час у кілька мільйонів разів.

Згадка про М. Мороза

Щойно отримала від Ірини Мороз чудову монографію Михайла Мороза. Особливо вражають кольорові репродукції оригіналів, які так правдиво передають своєрідний експресіонізм мистця.

Пригадую, як уперше мені вдалося побачити картини М. Мороза на виставці в Ню Йорку в Українському Інституті Америки. Це був травень 1981 року. Могутня стихія його пейзажів, безпосередність і багатство фарб мене цілком захопили. На виставці я познайомилась з маестром, який ласкаво запросив мене подивитися на колекцію картин в його оселі.

Мило привітала мене дружина мистця. В їхньому затишному домі все нагадувало Україну: і вишивані українським взірцем скатерки, і мальовнича кераміка і прегарні українські книжки. На стінах скрізь висіли картини Мороза із різних періодів його творчости. З охотою маестро оповідав мені про свої найбільш улюблені картини, про техніку малювання. Ми так захопилися розмовою, що трохи спізнилися на смачний обід, який приготувала для нас дружина Мороза. За обідом багато говорили про Україну, яка для нас тоді була недосяжною. На запрошення М. Мороза мені пощастило побачити кілька разів колекцію картин нашого великого художника.

Сьогодні в моїй вітальні в Бруклині висять дві великі картини Михайла Мороза. Надзвичайно динамічна картина, „Осінь, річка Делавер", була намальована в 1966 році. У барвистій висоті палахкотить жовтогарячий ліс, а внизу синіє в темних смугах широка ріка.

Який сміливий розмах штрихів! Так би хотілося полетіти у цю стихію природи, де різнобарвне небо злилося з жагучою землею.

Друга картина, „Соняшники", була намальована в 1981 році. На синьому фоні виблискують соняшники в українському глечику. Мистець щедро поклав жовту фарбу на пелюстки квітів, які є свіжі, немов живі. Це запашне квіття з України, бо соняшники є властиві нашому сільському краєвидові. Ці полум'яні, золоті квіти немов горять, вони хви-люють і глибоко зворушують.

Оксана Драй-Хмара Ашер

Нафта...

(Закінчення зі стор. 2)

ТА. Впливи на торгівлю між країнами є різні і ніколи не буде ясного образу стосовно впливів НАФТА. Деякі малооплачувані робочі місця неминуче підуть поза межі ЗСА, і деякі з них опиняться в Мехіко, замість Азії. Департамент праці задокументував втрату 42,221 робочого місця у виробництві до 30-го вересня 1995 року, які спричинила НАФТА.

„Існує фікція, що особисті заробітки в ЗСА знизилися, відколи НАФТА ввійшла в дію; в дійсності вони піднялися, — сказав Мики Кантор, американський представник торгівлі. — Наша частка імпорту в Мехіко піднялася, а загальний експорт є той сам, що був у 1993 році, незважаючи на рецесію в Мехіко".

Критикують президента Клінтона за те, що девальвація песа і НАФТА змінили торговельний балянс ЗСА з Мехіко в його користь. По кінець липня Мехіко продало ЗСА на дев'ять більйонів долярів більше, ніж імпортувало з ЗСА. Мехіко матиме цього року торговельну надвишку зі ЗСА, перший раз від 1990 року. Ця ситуація обурює опонентів НАФТА, хоча Мехіко мало торговельну надвишку кожного року між 1981 і 1990 роками. ЗСА мали надвишку лише за 1991-1994 роки.

Адміністрація вважає, що НАФТА створила в ЗСА 340,000 робочих місць, одначе це не може ніяк змінити поняття загалу, що торговельний договір і фінансова допомога для Мехіко дали мало американським працівникам. Це, в свою чергу, створило усвідомлення ненадійности між американськими робітниками.

„НАФТА стала дзеркалом нашої політичної дилеми стосовно торгівлі, — сказав Джефрі Е. Ґартен, заступник секретаря Департаменту торгівлі. — В той час, коли багато користає, інші тратять, і ті, що тратять, є набагато більше видними".

Швайцарський Юніон банк, між іншим, передбачає, що Мехіко повернеться до малого економічного росту вже на наступний рік.

ПОДІЇ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ

Ню Йорк. — НТШ в Америці та Фундація Приятелів Енциклопедії України влаштовують імпрезу презентації п'ятитомної англомовної енциклопедії України. Участь братимуть: Леонід Рудницький, Мирослав Дяковський, Данило Струк та Володимир Баранецький. Презентація відбудеться у суботу, 18-го листопада, о год. 3-ій після полудня в будинку НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку.

ПЛАСТОВИЙ БАЛЬ У ВИППАНІ

Виппані, Н. Дж. — Гурток Пластприяту і Пластова Станиця в Нюарку влаштовують пластовий баль із презентацією дебютанток, який відбудеться у суботу, 27-го січня 1996 року, в готелі Ганновер Меріотт, 1401 дорога 10 схід, Виппані, Н. Дж. Гратиме оркестра „Темпо". Юначкам, які бажають дебютувати, слід зголоситися до Марії Величковської (201) 822-8298.

БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Місцевий Відділ Товариства Українських Інженерів Америки влаштовує баль із презентацією дебютанток, який відбудеться 3-го лютого 1996 року в Grand Ballroom готелю Atop The Bellevue, вул. Брод і Волнат у Філядельфії. Гратиме оркестра „Темпо". О год. 6-ій вечора — коктейл, о 7-ій бенкет, о год. 9-ій вечора — баль. Зголошення дебютанток приймає Віра Андрейчик (до 10-го грудня), тел. (610) 539-8946. Телефон для інформацій (215) 233-4528 — інж. Методій Борецький.

Лемки...

(Закінчення зі стор. 1)

Лемківщини. Від 1944 до 1946 року насильно виселювали українців Лемківщини в Україну, а вже у 1947 році переселювали їх до північнозахідньої Польщі, на так звані „зємє одзискане". В основному акцією „Вісла" насильно виселено 80 відсотків лемків з їхніх прадідних земель, в селах позалишалось по 10-15 родин, а деякі села зовсім перестали існувати, бо нікого не залишилось. Опустілу Лемківщину частинно заселено польськими верховинцями, а більшість землі залишилась пусткою.

До 1956 року лемки, розсіяні в Польщі, не мали, як і всі інші українці, ніяких національних прав. Щойно в 1956 році дозволено на українську культурно-освітню працю, а також в той час дозволено декому повернутись на Лемківщину, але у дуже мінімальній кількості, бо до 1958 року всього тільки 4,000 осіб, а далі і це припинено. Створено Українське Суспільно-Культурне Товариство, при якому в 1959 році виник окремий відділ для розвитку реґіональної лемківської культури, а при тижневику „Наше Слово" виходить постійний додаток „Лемківське Слово".

В. Шлянта стверджує, що беручи ці обставини до уваги, виникла потреба створити Об'єднання Лемків у Польщі, щоб оберігати молоде покоління від асиміляції. Завданням об'єднання є ширити свідомість, організувати пункти навчання української мови на лемківських землях. Крім того, ведуть старання, щоб засудити акцію „Вісла" та направити кривди, заподіяні тим у нічому невинним людям. Тому, що Об'єднання поклало собі таке важке до виконання завдання, треба проводити зустрічі з урядовими особами, писати листи і заяви та поширювати це у засобах масової інформації. Все це вимагає послідовної, повільної, муравлинної праці, а охочих до неї, як і всюди, мало. Треба також намагатися вплинути на зміну існуючого законодавства у Польщі — колись за українське походження можна було бути ув'язненим чи покараним і цей закон до сьогодні не відкликаний. Це дуже неґативно впливає на ширення свідомости чи здобуття підтримки серед громадськости, бо через подібні чинники як згаданий закон, польських громадян українського походження до сьогодні дискримінується і трактується як другорядних громадян, що в результаті дуже часто викликує неохоту, до деякої міри і страх, признаватися до свого походження. Також розповідає наш гість, що на Лемківщині діють інші лемківські організації, неукраїнського спрямування, це штучний, і принесений ззовні політичний русинізм, який пропаґує розрізнення двох окремих народів — лемків і українців, а це вміло для своїх потреб використовує уряд. Співпраця з ними не існує тільки через різницю таких тверджень.

Тут голова Організації Оборони Лемківщини М. Дупляк від себе додає, що саме 24-ий Зїзд вирішив всякими способами допомагати Об'єднанню Лемків у Польщі, щоб затримати етнографічні землі лемків українськими землями. Докидаючи й те, що організація, котру очолює, створилася в Ню Йорку ще у 1935 році саме для того, щоб нести допомогу Лемківщині. Досі контакти з Об'єднанням Лемків у Польщі не були сильними, аж посилилися в 1990-их роках.

Закінчуючи нашу розмову, В. Шлянта звертається до української діяспори з проханням всіляко впливати на Польщу, щоб вона створила умови для захования і розвитку української ідентичности. До України звертається наш гість з проханням заступатися за українців у Польщі, так як це робить Польща стосовно поляків в Україні.

Тим часом Об'єднання Лемків у Польщі буде дальше влаштовувати щорічні „Ватри" — свята української лемківської культури в Ждині біля Криниці. На ці святкування приїжджають з усіх-усюдів вихідці з Лемківщини та місцеві жителі, щоб зустрітись з рідними, сусідами і колишніми односельчанами. З України річно приїжджає понад 2,000 осіб, відвідують села та упорядковують цвинтарі, де спочивають рідні, та щоб своєю присутністю задемонструвати своє походження.

Все ж таки ці багатолюдні щорічні „Ватри" для Об'єднання Лемків у Польщі є декларацією походження та одночасно мандатом, щоб дальше вести діяльність та домагатися своїх прав.

На указ...

(Закінчення зі стор. 1)

дозволу уповноваженим банкам здійснювати торгівлю в чужій валюті на міжбанківському і внутрібанківському валютному ринку. Верховна Рада вважає за доцільне передати НБУ виключне право реґулювати офіційний курс валюти України у відношенні до чужоземних. Урядові і НБУ запропоновану у двотижневий термін внести на розгляд парляменту проєкт закону про погашення боргів по заблькованих валютних рахунках Зовнішньоекономічного банку колишнього СССР.

В незабутню...

(зі стор. 3)

Процика. Прощаючи доброго члена парафії отець декан підкреслив його шляхетний характер та добрі діла, якими він відзначався. Тлінні останки спочили на цвинтарі св. Матвія у Вест Сенека. Над відкритою могилою прощав покійного ред. Ігор Чмола, а під час тризни інж. Богдан Мороз, односельчанка Катерина Кобіль та Дмитро Пітолай, заст. голови 127-го Відділу Українського Народного Союзу, якого довголітнім членом Управи був св. п. Михайло. Належав він до багатьох українських організацій на терені Баффало. Був членом Організацій Українського Державницького Фронту, Спілки Української Молоді, 22-го Відділу ООЧСУ, Українського Патріярхального Товариств а також головою, а опісля членом Управи Українського Дому „Дніпро".

М. Гнатів народився 3-го лютого 1923 року в селі Кальне Тернопільської области в Україні. 18-літнім юнаком був забраний на примусову працю до Німеччини. Після війни 1947 року одружився з Марією Борщ. Згодом молоде подружжя з маленькою донею Стефанією переїхало до ЗСА та замешкало в Баффало, Н.Й., де прийшли на світ молодша доня Оля і син Василь. Покійний працював в компанії Форда, з якої 1985 року перейшов на емеритуру. Незвичайно приємно було зустрічатися з ним та говорити на різні теми про Україну, про життя української діяспори та фінансові і секретарські справи організацій, до яких він належав. Будучи емеритом останніх 10 років він не мав вільного часу і відпочинку. Одначе, коли людина радіє родинним, церковним і громадським життям приходять непередбачені події, які все зміняють. Тяжка недуга підкосила його працелюбне життя.

Багатолюдний похорон був виявом вдячности Всевишньому за те, що дав нам в особі М. Гнатіва вірного члена нашої церкви і народу. Прощаючи друга, Д. Пілотай сказав: „Мені приходять на думку слова, якими він багато разів прощав тих, які попередили його в дорозі у вічність: „Прощай наш Друже! Не з власної волі ти відійшов з наших рядів. Всевишній покликав тебе до звіту. Громада втратила добру і щиру людину. Хоч ти помер, але залишився в нашій пам'яті, бо ти один з наших рядів".

Дмитро Пітолай